

РЕШЕНИЕ

№ 224

гр. София, 11.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-3, в публично заседание на двадесет и девети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Венета Цветкова

при участието на секретаря Румяна Люб. Аврамова
като разгледа докладваното от Венета Цветкова Търговско дело № 20231100901759 по описа за 2023 година

Предявени са осъдителни иски с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 327, ал. 1, вр. чл. 318 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът “С.Д.” ЕООД с ЕИК: ***** е предявил иски срещу „П.Б. Д.” ЕООД с ЕИК: *****, като твърди, че по поръчка на ответника му е доставил и монтирал стоки за оборудване на заведение, като е издал и фактури № 18/16.04.2021 година – за авансово плащане на стойност от 44 980,80 лв. с ДДС/, /което е било погасено изцяло на 20.04.2021 година/ и фактура № 23/17.07.2021 година /за остатъка от цената на доставените и описани по фактура стоки и за допълнително доставено оборудване/, но по последната ответникът е извършил само частични плащания, с които е погасявал обезщетението за забава по чл. 303а, ал. 3 ТЗ и част от главницата. Моли ответникът да бъде осъден на сумите от 34 645,75 лв. – непогасен остатък от главницата и 3 067,42 лв. — обезщетение за забава. Претендира законна лихва и разноски.

Ответникът оспорва предявените иски, като сочи, че ищецът не е доставил всички стоки, описани във фактурата, поради което и ответникът не е извършил плащане на цялата стойност, за която е издадена фактурата. Претендира разноски.

С оглед на горното, в тежест на ищеца е да докаже 1) че между страните са възникнали облигационни отношения по договор за търговска продажба на стоки; 2) че ищецът е доставил уговореното количество и качество стоки на купувача; 3) че за купувача е възникнало задължение за заплащане на цената на получените стоки; 4) начална дата на забавата и размер на обезщетението за забава.

В тежест на ответника е да докаже плащане.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и въз основа на събраните по делото доказателства, приема следното от фактическа и правна страна:

Между страните не са спорни и съответно установени в процеса са следните факти. Наличието на облигационни отношения между тях по неформален договор за доставка на градинско оборудване, описано във фактура № 23/17.07.2021 година /към която е издадено и

кредитно известие № 27/09.09.2021 година за сумата от 2523 лева с ДДС/, извършени частични плащания по фактурата на посочените в исковата молба дати и суми. Осчетоводена и в двете дружества Фактура № 18 от 16.04.2021 година, на стойност 44980,80 лева с ДДС на основание авансово плащане за стоки, от вида на описаните в счетоводния документ, предмет и на фактура № 23. Няма спор, че сумата от фактура № 18 е получена изцяло от ищеца на 20.04.2021 година. Видно от представената фактура № 23, в първите 11 позиции по нея е посочено като основание – доплащане за стоки, които по вид и количество са идентични с тези, предмет на фактура № 18 за авансовото плащане.

Видно от представените от ищеца платежни нареждания по фактура № 23 са извършени плащания преди завеждане на исковата молба в общ размер от 30 000 лева, а кредитното известие към фактурата, издадено на 09.09.2021 година е на стойност 2523 лева с ДДС – отчисление за допълнителна дамаска и шеф на столове.

От заключението по допуснатата и приета по делото и не оспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза се установява, че процесната фактура № 23 и кредитно известие към нея са осчетоводени редовно при ищеца и ответника, като фактурата е включена в дневниците за покупки на ответника за данъчен период м. 12.2022 година, но по нея не е ползван данъчен кредит. Вещото лице сочи, че в действителност са заплатени суми по фактурата, преди датата на предявяване на искове - в общ размер от 30000 лева с ДДС /с плащания на 22.03.2022 година, 14.11.2022 година и на 03.01.2023 година/, поради което е останало за плащане /както и е отразено в счетоводството на ищеца/ общо 26 964.60 лева, в който размер вземането се води и в счетоводството на ответника към 04.12.2023 година и към 03.01.2024 година. Според допълнителното заключение, при завеждане на фактурата в счетоводството на ответното дружество, същата е осчетоводена с обща стойност 59 487,60 лева, като дружеството е отчело като актив - на стойност 17 384,00 лева и разходи в размер на 42 103,60 лева.

Видно от представено в хода на процеса платежно нареждане, на 10.01.2024 година, ответникът е извършил и допълнително плащане по процесната фактура в размер на още 10 000 лева с ДДС, което не се оспорва от страните.

От показанията на свидетеля В. се установява, че същият е запознат с отношенията между страните по делото, доколкото управляваното от него дружество е било ангажирано с изработка и монтаж на маси и 4 броя дивани за заведение „C'est La Vie“ в кв. Драгалевци в гр. София, през 2021 година. От показанията на свидетеля се установява, че е бил платен аванс във връзка с възложената работа, като масите са изработени, доставени и монтирани на място в обекта през пролетта на 2021 година, а диваните доставени на обекта. Съдът кредитира показанията на свидетеля в посочената част, доколкото са логични и не противоречат на останалите доказателства по делото. Същевременно, обаче, в останалата част показанията на свидетеля са общи, като В. твърди, че не е бил ангажиран с доставка на лампи или столове и няма преки впечатления, съответно - не установява други, релевантни за предмета на доказване факти, извън изпълнение на задължението на ищеца за доставка на описаните във фактурите дивани и маси, както и че отношенията по повод процесните доставки не са регламентирани с писмени договори, а по време на осъществените доставки и монтаж са присъствали хора от заведението, което вече е работело. Макар В. да твърди, че е видял в заведението да има столове, не конкретизира колко, какви и какъв вид столове е констатирал да са налични.

От показанията на св. М., които съдът кредитира като логични и съответстващи на останалите доказателства по делото, както и дадени под страх от наказателна отговорност, въпреки служебните отношения на свидетеля със страна по делото, се установява, че същият е имал преки и непосредствени впечатления във връзка с отношенията между страните по доставката на процесните стоки, тъй като е управител на заведение „C'est La Vie“ в Драгалевци и лично е присъствал при доставката на стоките. Установява се и че М. и

впоследствие присъства на място, в заведението, във връзка с изпълнение на служебните си задължения. Същият, във връзка с упражняваните от него функции, е бил и пряко ангажиран с конкретната доставка на градинското оборудване. От свидетеля, който е бил в заведението и във времето на доставките на поръчаното градинско оборудване – осветителни тела, дивани, столове и има лични впечатления, се установява обстоятелството, че са доставени общо по-малко с 40 броя столове /като всички доставени и поръчани столове са били идентични, от един и същи вид/ от уговореното количество от 100 броя, а също и 7 броя златни лампи не са доставени нито преди, нито по-късно. М. сочи, че при всяка доставка се е извършвало преброяване на доставяните стоки, както и тяхното съответствие с поръчаното от ответното дружество. Свидетелят, който и понастоящем работи в заведението, не знае и не е виждал такъв брой и вид /столове и лампи/ артикули да са доставени по – късно. Показанията на св. М. съвпадат с тези на В. относно факта на доставка на поръчаните маси и техния монтаж, извършените корекции във връзка с дължими цени за дамаски и др.

Анализът на описаните доказателства и установените от тях факти налага извод за това, че страните са били обвързани от неформален договор за покупко-продажба на стоки, описани по вид и количество във фактури № 23/17.07.2021 година, чиято стойност е намалена с кредитно известие № 27/09.09.2021 година за сумата от 2523 лева с ДДС и фактура № 18 от 16.04.2021 година и представляващи градинско оборудване.

Според трайно установената съдебна практика /вкл. Решение 46 от 6.04.2017 г. на ВКС, Първо гражданско отделение, по гражданско дело № 60140 от 2016 година по описа на Първо ТО на ВКС/, включването на една фактура в дневника за покупко-продажби на получателя на стоката и ползването на данъчен кредит по нея, представлява недвусмислено признание за съществуването на правоотношението по договор за търговска продажба на стоката. Признание за факта на доставката на стоката то би представлявало **само ако** между страните не съществува спор, че доставката е била или е следвало да бъде извършена преди или едновременно със съставянето на фактурата. При наличието на спор, ищецът носи тежест да докаже доставяне на стоките, чиято цена претендира. В конкретната хипотеза, действително от заключението на вещото лице се установява, че фактура № 23 е включена в счетоводството на ответника и в дневника за покупки за м. 12.2022 година. Същевременно, обаче, вещото лице сочи, че фактурата е включена в дневника за покупки, но **без право на приспадане на данъчен кредит**, като ответното дружество не е и ползвало данъчен кредит по нея. От показанията на свидетеля М. пък се установява, че и към датата на разпита му в съда, част от стоките не са доставени/предадени на купувача, а именно: 7 броя лампи със златен метал и 40 броя столове. Следователно, при наличието на доказателства за обратното, не би могло да се приеме, че включването на тези стоки в дневника за покупко-продажби на получателя на стоката е признание за факта на доставката, напротив – още с включването на фактурата /част от която заплатена от ответника/ в дневника за продажби, счетоводно е отразено липсата на право за приспадане на кредит. Както изрично е посочено и в доклада по делото, за факта на предаване на стоките на купувача, тежест на доказване носи ищецът, който предвид събраните гласни и писмени доказателства, не проведе успешно пълно и главно доказване на този факт. Напротив, ответникът проведе успешно насрещно доказване посредством свидетелските показания за липсата на **доставка на част от вещите, предмет по договора**.

Предвид горното и в обобщение се налага следният извод, признанието на ответника - купувач чрез осчетоводяването на фактурите и включването им в дневниците по ЗДДС, като осчетоводяването на фактурите и в двете дружества е съобразно нормативните изисквания и заведено редовно и има доказателствена сила относно неизгодните за съответната страна факти, съответстващи на свидетелските показания, установяват възникване на облигационното правоотношение - сключване на договора и основните му елементи – вещите, предмет на продажбата и договорената цена на стоките. Тези фактури,

обаче, предвид наличието на спор между страните за това дали всички стоки са доставени, не са достатъчни за установяване на спорния факт на реалното извършване на доставката на всички стоки. В този смисъл, следва да се вземе предвид извънсъдебното признание на ответника, обективизирано чрез извършените плащания по фактура № 23, общо от 40 000 лева /от които 10 000 лева в хода на процеса/, за това, че са доставени и предадени стоки по договора, съответстващи по стойност на заплатената цена. Това признание, анализирано в съвкупност с гласните доказателства и липсата на конкретни възражения в отговора на исковата молба относно кои точно стоки, предмет на договора не са доставени, сочи на извод, че ищецът е изпълнил задължението си да достави стоки на стойност по фактура 18 и фактура 23, с изключение на 40 броя стола, всеки на единична цена от 265 лева без ДДС /доколкото единичните цени по фактура 18 и фактура 23 са за 50 % от дължимата цена на стоките по пункт 1-11/ и 7 броя златни лампи с единична цена от 410 лева без ДДС. По отношение на лампите, съдът приема, предвид свидетелските показания и правилата за разпределение на доказателствената тежест, че недоставените 7 броя лампи са тези по пункт 3 от фактурите, с по-ниска цена за единичен брой от тези по пункт 7 /стоките и по двата пункта са описани като настолна лампа, както ги определя и свидетелят и са за по 7 броя/. Поради това и общо непредадените на купувача стоки са на стойност от 12720 лева с ДДС за столовете и 3444 лева с ДДС – за лампите, или 16 164 лева с ДДС. Незаплатената от ответника стойност по фактури 18, 23 и кредитно известие, според заключението на вещото лице и при отразяване на извършеното в хода на процеса плащане е в размер на 16 964,64 лева с ДДС. Ответникът, от своя страна, въпреки направеното оспорване, не доказва и други стоки, извън описаните, да са останали недоставени от ищеца. Поради това, анализът на доказателствата по отделно и в съвкупност сочи на извод, че ищецът е доказал в процеса /предвид осчетоводените от ответника фактури и извършени плащания/ сключване на договор за продажба и монтаж на всички описани в двете фактури стоки, при договорените цени, както и доставка на същите, с изключение на доставката на посочените 40 броя столове и 7 лампи /за които твърденията на ищеца се опровергават от показанията на св. М./. Следователно, общо дължимата и *незаплатена* към момента на даване ход на устните състезания цена от ответника е в размер на 800,64 лева с ДДС /59 487,60 лева по фактура № 23 – 2523 лева по кредитното известие към нея – 40000 лева – частични плащания – 16 164 лева – стойността на недоставените стоки/, до който размер е основателен искът.

С оглед изложеното от ищеца в хода на устните състезания, следва изрично да се добави и следното. На първо място, в случая, доколкото вещите са определени най-общо, по общи черти – пр. столове, градински, лампи със златен метал и т.н., то предмет на договора за продажба са родово определени вещи. Както и ищецът е посочил, по силата на чл. 288 ТЗ, вр. чл. 24, ал. 2 ЗЗД, в този случай моментът, в който се прехвърля собствеността върху вещта настъпва от момента на индивидуализацията на вещта и тъй като ищецът не доказва това да е станало по общо съгласие на страните /индивидуализиране на вещта, отделянето ѝ от рода/, то този момент е определен по волята само на една от страните, която отделя вещта от рода и по този начин извършва индивидуализацията – при предаване на стоката на купувача. При това положение, приложима е и нормата на чл. 327, ал. 1 ТЗ, и купувачът е длъжен да плати цената при предаване на стоката, тъй като по делото не се доказва да е уговорено друго между страните и единствено при настъпване на този факт по сделката за продажба възниква задължението за заплащане на цена.

Във връзка с аргументите на ищеца следва да се посочи и следното. В Решение № 198 от 13.05.2016г. на ВКС, ТК, Първо отделение, по т.д. № 2741/2014 год., след анализ на действащо и отменено данъчно законодателство е прието, че при родово определените вещи, правото на приспадане на данъчен кредит възниква и е законосъобразно упражнено при постигнато от страните определяне на вещите /отделянето им от рода/ или с фактическото им предаване, поради което упражняването на правото на приспадане на данъчен кредит от купувача, при доставката на родово определени вещи, има правното

значение на признание и за получаването на вещите. В случая, обаче, ответникът не е упражнил това право и съответно, не настъпват и правните последици, посочени в решението.

На следващо място, в т. 1 от Тълкувателно решение № 3 от 27.03.2019 г., постановено по тълк.д. № 3/2017 г. на ОСГТК на ВКС е прието, че условията и поредността за погасяване на задълженията по чл.76, ал.1 и по чл.76, ал.2 ЗЗД се прилагат, ако липсва уговорка между страните, която да определя други условия и ред за прихващане на изпълнението. В случая, не се установи страните да са постигнали уговорка в този смисъл, поради което следва да се отговори на въпроса, при съобразяване на възприетото в посоченото Тълкувателно решение и законовите норми, какво е погасил длъжникът с извършените четири броя частични плащания.

В тълкувателното решение е прието също така, че при предложено от длъжника изпълнение със забава на лихвоносно парично задължение, което не е достатъчно да покрие лихвите и главницата, длъжникът може да посочи кой елемент на дълга погасява, но този избор не е обвързващ за кредитора. Кредиторът може да приеме така предложеното изпълнение; да откаже да приеме изпълнението, ако няма интерес от частичното плащане или да извърши погасяването по реда на чл.76, ал.2 ЗЗД. Кредиторът не може да откаже да приеме изпълнението, ако неизпълнената част е незначителна с оглед размера на задължението.

В условията на такава хипотеза следва да се определи кой елемент от лихвоносния дълг /който се състои от главница и лихва за забава/ е погасил ответникът. За отговор на този въпрос съдът взема предвид, че при всяко от извършените частични плащания, ответникът е посочил като основание за плащането – частично по фактура № 23/17.07.2021 година, което изявление сочи на изразената воля на длъжника да погаси задължението за главницата /сумата/ по процесната фактура, още повече при първото от частичните плащания, ответникът не е в забава. На следващо място, и от заключението на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза /л. 58 от делото/, се установява, че ищецът е осчетоводил плащанията, като ги е отнесъл към погасяване на вземането за главница – сумата по процесната фактура, тоест, ищецът е изразил воля да приеме направените от ответника частични плащания в изпълнение на процесния лихвоносен дълг, поради което и те са произвели своя погасителен ефект, като кредиторът се е съгласил и да приеме направения от длъжника избор, че с извършените от него частични плащания изпълнява задължението си за главница, а не това за законна лихва за забавено плащане на главницата /касателно плащанията след изпадане на длъжника в забава/. Същият извод съдът прави и по отношение на извършеното в хода на процеса частично плащане, тъй като и то е на същото основание като предходните и предвид изявлението на ищеца, обективизирано в молбата от 10.01.2024 година, с което съдът приема, че той се е съгласил с предложеното от длъжника погасяване и е приел същото да е в изпълнение на задължението за главница по процесната фактура, за което и е отнесъл извършеното плащане, а не за това за законна лихва за забавено плащане на главницата, което би се погасило по правилото на [чл. 76, ал. 2 ЗЗД](#).

По иска по чл. 86 ЗЗД.

Установи се забава на ответника, която предвид липсата на уговорен падеж на вземането, е с начало, определено по реда на чл. 303а ТЗ, според която норма, когато не е уговорен срок за плащане, паричното задължение трябва да бъде изпълнено в 14-дневен срок от получаване на фактура или на друга покана за плащане. Когато денят на получаване на фактурата или поканата за плащане не може да се установи или когато фактурата или поканата са получени преди получаване на стоката или услугата, срокът започва да тече от деня, следващ деня на получаване на стоката или услугата, независимо че фактурата или поканата за плащане са отпреди това. В случая, предвид заключението на вещото лице, фактурата е включена в дневник за покупки при ответника за м. 12.2022 година, но

доколкото е извършено плащане по нея на 22.03.2022 година, съдът приема за доказано, че същата е била получена на тази дата /поради липса на доказателства за получаване на конкретна по-ранна дата на стоките или фактурата, за които е дължимо плащане/. Или, считано от 06.04.2022 година ответникът е в забава за заплащане на сумите за доставените стоки.

Така в периода от 06.04.2022 година до 14.11.2022 година е в забава плащане на сумата от 30 800.60 лева /при отчитане на извършеното плащане през м. 03.2022 година и стойността на недоставените стоки/ и лихвата е в размер на 1907,92 лева.

В периода от 15.11.2022 година до 02.01.2023 година е в забава плащане на сумата от 20 800.60 лева и лихвата е в размер на 284,76 лева.

В периода от 03.01.2023 година до 25.09.2023 година е в забава плащане на сумата от 10 800.60 лева и лихвата е в размер на 955,74 лева.

Или, акцесорният иск /доколкото дължимата лихва е в размер на 3148,42 лева и надхвърля претендирания размер/, при съобразяване частичните плащания по фактурата /главницата/ е основателен за периода 06.04.2022 година – 25.09.2023 година и за пълен предявен размер от 3067, 42 лева, а за периода от 01.08.2021 година до 05.04.2022 година подлежи на отхвърляне.

По разноските.

При този изход от производството, разноски са дължими и на двете страни, съобразно уважената част от исковете за ищеца и съобразно отхвърлената – за ответника. Извършеното плащане в хода на процеса не следва да бъде взето предвид при определяне разноските за ищеца, тъй като ответникът е дал повод за завеждане на иска в тази част и не го признава, въпреки извършеното плащане.

При тези уточнения, на ищеца са дължими разноски от 1508,53 лева за държавна такса, 400 лева за вещо лице и 3600 лева без ДДС /доказателства за регистрация по ЗДДС или начислен ДДС не са представени/ за адвокат /общо 5508,53 лева/, което възнаграждение съдът намира да съответства като размер на фактическата и правна сложност на делото, извършените от процесуалния представител действия, броя на проведените съдебни заседания и ангажирани доказателства. Предвид уважената част от исковете и съобразяване, че плащането от 10 000 лева е извършено в хода на процеса, на ищеца са дължими 2025,53 лева.

На ответника са дължими, съответно, разноски за адвокат без ДДС, които при съобразяване на отхвърлената част от исковете, следва да се присъдят в съответен размер от 2276,25 лева.

Съдът извършва служебно компенсация, при което разноски следва да се присъдят само на ответника от 250,72 лева.

Така мотивиран Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА „П.Б. Д.” ЕООД с ЕИК: ***** да заплати на **“С.Д.” ЕООД с ЕИК: *******, на основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 вр. чл. 327, ал. 1, вр. чл. 318 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумите, както следва:

- сумата от **800.64 лева**, представляваща незаплатен остатък от дължима цена на продадени и доставени стоки по неформален Договор за покупко-продажба на стоки, обективиран във фактури № 18 от 16.04.2021 г., фактура № 23 от 17.07.2021 година и

кредитно известие към нея № 27 от 09.09.2021 година, с продавач – ищеца и купувач – ответника, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 26.09.2023 година и до окончателното ѝ погасяване, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до пълния предявен размер от 34 645,75 лева и

- сумата от **3067,42 лева**, представляваща лихва за забавено плащане в размер на законната лихва, дължима за период от 06.04.2022 година и до 25.09.2023 година, като ОТХВЪРЛЯ иска за периода от 01.08.2021 година /15-тия ден от издаване на фактура № 23 от 17.07.2021 година/ до 05.04.2022 година.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК, “С.Д.” ЕООД с ЕИК: ***** да заплати на „П.Б. Д.” ЕООД с ЕИК: ***** сумата от **250,72 лева** – разноси в производството, съобразно неговия изход, по компенсация.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____